

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор ННІ неперервної освіти і туризму
М.М. Кулаєць

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри міжнародних відносин
і суспільних наук
Завідувач кафедри: С.О. Білан

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СОЦІЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЮ СФЕРОЮ»

Галузь знань: 28 “Публічне управління та адміністрування”

Спеціальність 281 “Публічне управління та адміністрування”

Освітньо-професійна програма: 281 “Публічне управління та адміністрування”

Освітній ступінь: магістр

Розробник: доктор філософських наук, доцент, професор кафедри міжнародних відносин і суспільних наук Калуга В.Ф.

Київ – 2020 р.

**1. Опис навчальної дисципліни
«Публічне управління соціально-гуманітарною сферою»**

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	
Освітньо-кваліфікаційний рівень	Магістр
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітньо-професійна програма	«Публічне управління та адміністрування»
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	вибіркова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	–
Форма контролю	іспит
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2
Семестр	3
Лекційні заняття	8 год.
Практичні, семінарські заняття	6 год.
Самостійна робота	106 год.
Індивідуальні завдання	0 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни “Публічне управління соціально-гуманітарною сферою” є формування, поглиблення та розвиток знань, умінь і навичок як основи системних (загальних) та фахових компетентностей в розрізі управління соціокультурним простором, акцентуючи увагу на людському та суб’єктивному факторах відповідно; формування стратегій розвитку соціальної та духовно-культурної сфер, а також донесення ключових посилів до представників суспільства.

Завдання навчальної дисципліни полягає у наданні слухачам систематизованої інформації щодо принципів, методів та засобів організації, упорядкування і підтримання у функціональному стані структурних одиниць спільноти та соціальних інститутів; створення сприятливих умов та обставин для розвитку громад та суспільства загалом, тримаючи члена спільноти у полі зору як головного набувача вигод та ключову одиницю піклування.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен **знати**:

- ◆ основні поняття і категорії дисципліни;
- ◆ види існуючих організаційних структур управління соціальною та гуманітарною політикою;
- ◆ склад і повноваження органів управління соціальною та гуманітарною політикою на Україні;
- ◆ особливості побудови соціальної та гуманітарної політики.

вміти:

- ◆ аналізувати основні проблеми соціального і духовного розвитку суспільства, особливості цих процесів в Україні;
- ◆ організовувати власну діяльність з огляду на досягнення науки та з урахуванням змін, що відбуваються у соціальній практиці;
- ◆ визначати як пріоритетні соціальні та гуманітарні критерії при оцінці результатів власної діяльності незалежно від її функціонального характеру та галузевої спрямованості;
- ◆ розробляти пропозиції до цільових перспективних програм та комплекси заходів, спрямованих на поглиблення соціально-економічних реформ;
- ◆ прогнозувати наслідки реалізації соціальних програм на місцевому та/або регіональному рівні засобами системного аналізу, застосовуючи результати соціального моніторингу, соціологічних досліджень, узагальнення показників соціального розвитку;
- ◆ вживати заходів щодо впровадження економічно обґрунтованих інновацій на основі результатів моніторингу і розрахунку ефективності проектів, використовуючи методи аналізу вигод і витрат;
- ◆ застосовувати принципи соціального управління та соціальної політики до процесів соціального розвитку українського суспільства;

- ◆ самостійно аналізувати сутність і стан соціального захисту і безпеки людини і суспільства в Україні, основні напрями здійснення соціальної політики в сфері соціального захисту.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК): здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність управляти різнобічною комунікацією;

спеціальні (фахові) компетентності (СК): здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти; Здатність надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування; здатність розробляти стратегічні документи розвитку систем на загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення дисципліни базується на теоретичних знаннях та практичних навичках попередньо вивчених дисциплін за обраною спеціальністю: “Публічна політика та євроінтеграційні процеси”, “Публічне управління”, “Право в публічному управлінні”, “Організація діяльності органів публічної влади”, “Технології стратегування в публічному управлінні”, “Публічне адміністрування” та “Е-врядування та е-демократія”.

Згідно з навчальним планом для слухачів заочної форми навчання на вивчення дисципліни “Публічне управління соціально-гуманітарною сферою” відводиться 120 год., у т.ч. на лекції – 8 год.; практичні заняття – 6 год.; самостійну роботу – 106 год.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Суть феномену «соціальність», людина як соціальна істота та суб'єкт соціально-гуманітарної політики

Природа людини, напрями її проявлення і реалізації. Соціальність як атрибут живого, зокрема людини. Соціальність як посередник у бутті людини та людської спільноти. Системи обміну інформацією, зокрема мова і, відповідно, потік думок (внутрішній діалог) як основа соціальності. Людина як найвища цінність та міра соціального буття.

Тема 2. Соціальна сфера як об'єкт дослідження, її формування та елементи

Природа людської спільноти. Функціональне навантаження людської спільноти, її різновиди. Суспільство, його природа та принципи функціонування. Атрибути суспільства. Співвідношення суспільства та держави. Співвідношення народу, нації, етносу та їх суть.

Тема 3. Управління, менеджмент, маніпулювання як форми взаємодії, їх ознаки і особливості

Критерії встановлення відмінності між соціальними атомами. Індивідуальні (вольові, творчі і т.д.) потенціали індивідів як основа формування відносин домінування-залежності. Соціальні статуси як ерзацпотенціали. Суть управління (соціального), менеджменту та маніпулювання і відмінності між ними. Стили і методи управління та менеджменту. Способи маніпулювання, а також встановлення факту маніпулювання та протистояння чи нейтралізації спроб маніпулювання.

Тема 4. Роль і місце людського та суб'єктивного факторів в управлінні

Фактор невідомого в бутті людини. Непередбачуваність наслідків дій людини та непрогнозованість її активності як основа людського фактору. Сукупність інтегрованих в особу звичок, моделей поведінки, світоглядних установок як основа суб'єктивного фактору. Способи і методи запобігання та/або нейтралізації результатів проявів людського та суб'єктивного факторів.

Модуль 2

Тема 5. Суть та функціональне навантаження освіти, медицини, фізкультури і спорту, масової та культури загалом, перспективи розвитку сфер соціального буття людини

Суть культури та її функціональне навантаження в існуванні людини. Освіта як система передачі культурного фонду в поколіннях. Медицина як система штучного регулювання протяжності та стилю життя соціального атому та

демографічного питання загалом. Сфери прикладання творчого та фізичного потенціалу людини як об'єкти соціального регулювання.

Тема 6. Соціально-гуманітарна та соціально-психологічна профілактика і реабілітація

Суть норми та патології. Причини формування і трансформації патологій. Соціальні фактори, що стимулюють до прояву відхилень і соціальних патологій. Зразки соціальних відхилень, їх особливості та шляхи профілактики і реабілітації. Юридичні норми, мораль і етика про перверсії, відхилення та патології.

Тема 7. Особливості формування та здійснення соціально-гуманітарної політики та управління нею в Україні

Конституція та законодавство про соціально-гуманітарну сферу і політику в Україні. Суб'єкти та об'єкти соціально-гуманітарної політики, їх характеристики та особливості функціонування і взаємодії.

Тема 8. Досвід країн світу щодо здійснення соціально-гуманітарної політики та управління нею

Трактування соціально-гуманітарної політики на рівні провідних країн та в межах світової спільноти. Критерії соціального гуманізму та стандарти рівня соціальності і гуманності спільноти. Приклади здійснення соціально-гуманітарної політики в соціально затишних країнах.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Заочна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль I						
Тема 1. Суть феномену «соціальність», людина як соціальна істота та суб'єкт соціально-гуманітарної політики	15	1	0			14
Тема 2. Соціальна сфера як об'єкт дослідження, її формування та елементи	15	1	0			14
Тема 3. Управління, менеджмент, маніпулювання як форми взаємодії, їх ознаки і особливості	15	1	1			13
Тема 4. Роль і місце людського та суб'єктивного факторів в управлінні	15	1	1			13
Модуль II						
Тема 5 Суть та функціональне навантаження освіти, медицини, фізкультури і спорту, масової та культури загалом, перспективи розвитку сфер соціального буття людини	15	1	1			13
Тема 6. Соціально-гуманітарна та соціально-психологічна профілактика і реабілітація	15	1	1			13
Тема 7. Особливості формування та здійснення соціально-гуманітарної політики та управління нею в Україні	15	1	1			13
Тема 8. Досвід країн світу щодо здійснення соціально-гуманітарної політики та управління нею	15	1	1			13
Усього годин за семестр	120	8	6			106

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Управління, менеджмент, маніпулювання як форми взаємодії, їх ознаки і особливості	1
2	Тема 2. Роль і місце людського та суб'єктивного факторів в управлінні	1
3	Тема 3 Суть та функціональне навантаження освіти, медицини, фізкультури і спорту, масової та культури загалом, перспективи розвитку сфер соціального буття людини	1
4	Тема 4. Соціально-гуманітарна та соціально-психологічна профілактика і реабілітація	1
5	Тема 5. Особливості формування та здійснення соціально-гуманітарної політики та управління нею в Україні	1
6	Тема 6 Досвід країн світу щодо здійснення соціально-гуманітарної політики та управління нею	1

СЕМІНАР 1. Управління, менеджмент, маніпулювання як форми взаємодії, їх ознаки і особливості

1. Різниця потенціалів як підстава для формування відносин залежності
2. Форми та способи мобілізації суб'єктів для здійснення/реалізації тих чи інших проектів
3. Способи і механізми протидії спробам тиску та маніпулювання

СЕМІНАР 2. Роль і місце людського та суб'єктивного факторів в управлінні

1. Природа та функціональне навантаження людського і суб'єктивного факторів у бутті спільноти та людини
2. Способи обмеження та/або контролю за проявами людського та суб'єктивного факторів
3. Мотиви та аргументи у активності людини

СЕМІНАР 3. Суть та функціональне навантаження освіти, медицини, фізкультури і спорту, масової та культури загалом, перспективи розвитку сфер соціального буття людини

1. Суть, властивості та функціональне навантаження культури у бутті спільноти та людини
2. Соціалізація та виховання як ключ до суті людського існування
3. Суть та функціональне навантаження складових соціально-гуманітарної сфери

СЕМІНАР 4. Соціально-гуманітарна та соціально-психологічна профілактика і реабілітація

1. Проблема встановлення та виявлення норми і патології, критерії

2. Причини вразливості людини та соціального простору, форми вразливості
3. Особливості соціально-гуманітарної та соціально-психологічної профілактики і реабілітації

СЕМІНАР 5. Особливості формування та здійснення соціально-гуманітарної політики та управління нею в Україні

1. Декларативна соціально-гуманітарна політика в Україні на рівні законодавчої бази та публічних заяв
2. Наявний стан проблем в соціально-гуманітарній сфері України
3. Причини проблем в соціально-гуманітарній сфері України і можливі їх рішення

СЕМІНАР 6. Досвід країн світу щодо здійснення соціально-гуманітарної політики та управління нею

1. Ідеали та критерії оцінювання стану соціально-гуманітарної політики у світі
2. Механізми реалізації соціально-гуманітарної політики в окремих країнах світу
3. Проблеми втілення досвіду провідних країн на теренах України

5. Контрольні питання, які виносяться на екзамен

1. Сутність, зміст і цілі соціально-гуманітарної політики України.
2. Основні принципи соціально-гуманітарної політики.
3. Соціально-політична ситуація в сучасній Україні.
4. Соціально-економічна ситуація в сучасній Україні.
5. Проблеми духовно-культурного життя в сучасній Україні.
6. Соціальна структура українського суспільства та проблеми соціальної справедливості.
7. Об'єкти і суб'єкти соціальної політики в Україні.
8. Стратегічні засади соціальної політики в Україні.
9. Стратегічні напрями сучасної соціальної політики.
10. Сутність, принципи та основні засади активної соціальної політики.
11. Основні принципи консервативної моделі соціальної політики.
12. Основні завдання та функції соціальної держави в сфері забезпечення соціальної політики.
13. Основні принципи соціальної справедливості.
14. Колективні цілі забезпечення та реалізації соціальної політики в Україні.
15. Заходи соціальної держави в сфері регулювання доходів різних соціальних груп населення.
16. Сутність концепції людського розвитку.
17. Якісні характеристики людського розвитку.
18. Людський капітал: сутність та основні параметри.
19. Людський капітал в регіональному вимірі.
20. Людський капітал на селі: проблеми та тенденції формування.
21. Сутність та характеристика соціального капіталу суспільства.

22. Основні показники індексу людського розвитку.
23. Показники індексу людського розвитку в регіональному вимірі.
24. Стратегічні засади гуманітарного розвитку в Україні.
25. Гуманітарний розвиток в соціально-політичному вимірі.
26. Гуманітарний розвиток в соціально-економічному вимірі.
27. Гуманітарний розвиток в соціальному вимірі.
28. Гуманітарний розвиток в духовно-культурному вимірі.
29. Сутність та основні принципи гуманітарної політики.
30. Гуманітарна політика в сфері реалізації соціального потенціалу людини.
31. Напрями гуманітарної політики в сфері соціальної безпеки суспільства.
32. Основні завдання гуманітарної політики в сфері духовного життя суспільства.
33. Основні завдання гуманітарної політики в сфері іноваційного розвитку українського суспільства.
34. Основні завдання гуманітарної політики в сфері освіти.
35. Гуманітарні аспекти формування здорового способу життя людини.
36. Сутність та характеристика соціальної безпеки суспільства.
37. Пріоритети в системі соціальної безпеки.
38. Демографічні проблеми в системі соціальної безпеки України.
39. Основні загрози соціальної безпеки в сучасному українському суспільстві.
40. Сутність та характеристика соціального захисту.
41. Недержавні інститути соціального захисту.
42. Основні параметри моделі соціального захисту
43. Соціальна допомога в системі соціального захисту.
44. Основні напрями здійснення соціальних послуг в системі соціального захисту.
45. Основні напрями реформування пенсійної системи в Україні.
46. Сутність роботи соціального працівника в системі соціального захисту.
47. Головні складові соціального захисту.
48. Функції соціального захисту.
49. Державні соціальні гарантії в Україні: характер та структура.
50. Соціальне страхування в системі соціального захисту.
51. Види і форми соціального страхування.
52. Сутність та головна мета соціальної роботи.
53. Основні принципи соціальної роботи.
54. Основні функції соціальної роботи в системі соціального захисту населення.
55. Основні напрями соціальної роботи.
56. Сутність та структура благодійних фондів в системі соціального захисту населення.
57. Активність, цілісність і дієвість в здійсненні соціальної політики української держави.
58. Гуманістичний характер соціальної політики держави.
59. Сутність, зміст та цілі гуманітарної політики в Україні.

60. Гуманітарна політика в Україні: стан, проблеми, перспективи.
61. Проблеми формування середнього класу в Україні.
62. Стан та характер формування середнього класу в українському селі.
63. Проблеми бідності в українському селі: стан, масштаби та перспективи вирішення.
64. Проблеми соціалізації особистості в українському суспільстві: стан, механізми, перспективи.
65. Соціальні проблеми безробіття та зайнятості в Україні.
66. Специфіка соціальних проблем зайнятості та безробіття на селі.
67. Соціальні аспекти демографічної кризи в Україні.
68. Особливості соціальних наслідків демографічної кризи в українському селі.
69. Соціальна робота як теорія та навчальна дисципліна.
70. Цілі та основні завдання соціальної роботи в Україні.
71. Об'єкт та суб'єкт соціальної роботи державних службовців.
72. Гуманітарний характер діяльності державного службовця.
73. Професійні та моральні якості державного службовця у проведенні соціальної роботи
74. Принципи та методи соціальної роботи.
75. Соціальна робота за кордоном: теорія, проблема, традиції.
76. Історичні традиції благодійності меценатства в Україні.
77. Взаємозв'язок соціальної політики і соціальної роботи в діяльності державних органів.
78. Соціальне спрямування та соціальне орієнтованість діяльності державного службовця.
79. Характер та види соціальних послуг для різних категорій населення українського суспільства.
80. Структура органів державної влади та місцевого самоврядування по реалізації соціальної та гуманітарної політики.
81. Державна соціальна допомога в Україні.
82. Органи соціальної роботи по забезпеченню соціального захисту громадян України.
83. Фонди соціального захисту населення України.
84. Соціальні послуги та заклади соціальної допомоги.
85. Соціальне страхування як основа соціального захисту людини.
86. Адресна соціальна допомога різним категоріям населення України.
87. Проблеми реформування пенсійної системи в Україні.
88. Види і форми соціального страхування.
89. Види соціального забезпечення, компенсації та індексації.
90. Соціальна робота з людьми похилого віку.
91. Соціальні служби для молоді, соціальні програми.
92. Соціальні проблеми сім'ї та їх вирішення.
93. Діяльність недержавних закладів соціальної допомоги в Україні.
94. Характеристика реалізації соціальної політики на селі: стан, проблеми, перспективи.

6. Методи навчання

Під час викладання курсу передбачено використання методики проблемного навчання, технології дистанційного навчання та модульно-рейтингова системи навчання.

На лекціях зосереджується увага слухачів на вивченні окремих теоретичних положень та проблемних питань, розглядаються можливі варіанти їх подолання з наведенням конкретних прикладів з вітчизняної та зарубіжної практики. Надаються практичні рекомендації щодо організації діяльності в органах державної влади, органах місцевого самоврядування та громадських об'єднаннях. Лекційний матеріал подається у формі тестових слайдів, схем, таблиць, графіків, відеофайлів, онлайн-курсів, тренінгів.

Формування вмінь слухачів за визначеними темами практичних занять відбувається у формі: колективної роботи над ситуаційним завданням; презентації результатів індивідуальної та колективної роботи; публічного виступу; виконання тестових завдань під час проміжної атестації.

Самостійна полягає у самостійному опрацюванні слухачами визначених тем у програмі, нормативно-правової бази, навчально-методичної, наукової літератури та інших джерел інформації дисципліни та передбачає надання відповідей на запитання для самоконтролю.

7. Форми контролю

Видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації. Поточний контроль у формі опитування та виконання завдань здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Проміжна атестація (поточний модульний контроль) проводиться у формі тестування або написання контрольної роботи після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля. Семестрова атестація проводиться у формі семестрового екзамену у письмовій (електронній) формі за екзаменаційними білетами.

8. Розподіл балів, які отримують слухачі

Оцінювання слухачів відбувається згідно Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, затвердженого Вченою радою НУБіП України 27.12.2019 року, протокол №5. Після проведення проміжних атестацій із змістових модулів і визначення їх рейтингових оцінок визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи **RHP** (не більше 70 балів) за формулою:

$$RHP = \frac{0,7 \cdot (R^{(1)}ЗМ \cdot K^{(1)}ЗМ + \dots + R^{(n)}ЗМ \cdot K^{(n)}ЗМ)}{K_{\text{дис}}}, (1)$$

де $R^{(1)}ЗМ, \dots, R^{(n)}ЗМ$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n – кількість змістових модулів;

$K^{(1)}ЗМ, \dots, K^{(n)}ЗМ$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{\text{дис}} = K^{(1)}ЗМ + \dots + K^{(n)}ЗМ$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі.

Максимальний рейтинг слухача з навчальної роботи за двома змістовими модулями з дисципліни може складати:

$$R_{HP} = \frac{0,7 \cdot (100 \cdot 2 + 100 \cdot 2)}{4} = 70 \text{ балів (2)}$$

Для визначення рейтингу слухача із засвоєння дисципліни **РДИС** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **РНР** (до 70 балів): **Р ДИС = Р НР + Р АТ**.

Рейтинг здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки згідно з таблиці 1.

Таблиця 1

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Оцінка **“Відмінно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який систематично працював протягом семестру, показав під час екзамену різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка **“Добре”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив

знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом науково-педагогічного працівника.

Оцінка “Незадовільно” виставляється здобувачу вищої освіти, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

Таблиця 2

Розподіл балів при рейтинговій системі оцінювання з навчальної дисципліни “Публічне управління соціально-гуманітарною сферою”

	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				
	T1	T2	T3	T4	ПМК	T5	T6	T7	T8	ПМК
Кількість балів за змістовий модуль	100					100				
RHP (навчальна робота)	70									
R AT (семестровий екзамен)	30									
R ДИС (загальний рейтинг)	100									

9. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс включає робочу програму, курс лекцій, презентаційні матеріали, завдання для виконання практичних робіт, питання для самопідготовки, комплект тестових завдань для проведення поточного модульного контролю, комплект екзаменаційних білетів, електронний курс.

10. Рекомендована література

Основна:

1. Соціально-гуманітарна сфера України в сучасних дискурсах : монографія / Харків. ін-т фінансів, Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі ; за заг. ред. проф. О. Ю. Панфілова. – Харків : ХІФ КНТЕУ, 2019. – 280 с.

2. Забезпечення ефективної взаємодії органів виконавчої влади з громадськістю: навч.-метод. матеріали / Н. О. Алюшина, Н. Б. Ларіна, О. Р. Антонова ; упоряд. А. В. Ковальчук. – К. : НАДУ, 2013. – 76 с.

3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР.

4. Комунікативна компетентність державних службовців як елемент модернізації системи державної служби / Івано-Франківський центр науки, інновацій та інформатизації. – Івано-Франківськ: 2012. – 154 с.

5. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI.

6. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 р. № 996.

7. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР.

8. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ.

9. Публічний дискурс : навч. посіб. / уклад. : С. А. Бронікова, Т. Д. Єгорова, Р. І. Ленда та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, Р. І. Ленди ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Київ : НАДУ, 2018. – 156 с.

10. Семигіна, Т.В. Порівняльна соціальна політика: навч. посіб. / Т. В. Семигіна. м К. : МАУП, 2005. – 76 с.

11. Скуратівський В.А. Гуманітарна політика в Україні / В.А. Скуратівський. – К.: Вид-во УАДУ, Міленіум, 2002. – 262 с.

12. Скуратівський В.А. Соціальна політика/ В.А. Скуратівський. - К.:Вид-во УАДУ, 1997. – 360 с.

13. Шевчук П. І. Соціальна політика: навч. посіб. / П. І. Шевчук. – 2-е вид. – Львів: Світ, 2005. – 400 с.

Допоміжна:

14. Бесчастний В.М. Соціальна політика держави в галузі освіти / В. М. Бесчастний // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 19. – С. 42-43.

15. Головатий М.Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінологічно-понятійний словник / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. – К. : МАУП, 2005. – 560 с.

16. Жиган Д. Ф. Соціальна політика держави як об'єкт політологічного аналізу / Д. Ф. Жиган // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса НАН України. – 2011. – Вип. 4 (54). – С. 385-397

17. Колот А. М. Соціальна політика в умовах глобалізації та лібералізації економічних відносин: здобутки, втрати, тенденції / А. М. Колот // Демографія та соціальна економіка. – 2008. – № 1. – С. 23-41.

18. Макарова О. Демографічні проблеми і соціальна політика / О. Макарова // Праця і зарплата. – 2007. – № 45, 5 грудня. – С. 4 - 5.

19. Махортов, Ю. О. Реформування ЖКГ та соціальна політика держави із захисту населення / Ю. О. Махортов, Н. А. Телічко // Інвестиції: практика та досвід. – 2011. – № 9. – С. 30-34.

20. Остапенко Л. Соціальна політика в умовах кризи / Л. Остапенко, В. Процаков // Праця і зарплата. – 2009. – № 38.- 14 жовтня. – С. 2-4.

21. Сергієнко О. Соціальна політика в сучасному світі та в Україні // Україна: аспекти праці. – К., 2002. – № 1.

22. Сіленко А. Соціальна політика в умовах проведення демократичних реформ в Україні / А. Сіленко // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – 2008. – № 12. – С. 70 - 78.

23. Публічне управління : термінол. слов. / уклад. : В. С. Куйбіда, М. М. Білинська, О. М. Петроє та ін. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди, М. М. Білинської, О. М. Петроє. Київ : НАДУ, 2018. 224 с.

Інформаційні ресурси:

24. Офіційний портал Верховної ради України <https://rada.gov.ua/>
25. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>
26. Офіційний сайт Національного агентства з питань державної служби <https://nads.gov.ua/>
27. Офіційний сайт Міністерства та Комітету цифрової трансформації України <https://thedigital.gov.ua/>
28. Офіційний портал про реформу децентралізації владних відносин в Україні <https://decentralization.gov.ua/>
29. Навчальний портал НУБіП України <https://elearn.nubip.edu.ua/>